

Секція 5. Основні засади формування професійної компетентності у вищій школі

УДК 378:004

Ю. Іваночко, Н. Шостаківська, к. пед. н., доц.

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ФОРМУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Y. Ivanochko; N. Shostakivska, Ph.D., Assoc.

COMPETENCES AND WAYS OF THEIR FORMATION IN THE PROCESS MASTER'S TRAINING OF TECHNICAL DIRECTION

Освітні процеси в Україні тісно пов'язані із процесами євроінтеграції та інформатизації суспільства. Тому освіта вищої школи потребує фундаментальної модернізації Стандартів, які перебувають у процесі розробки. Все це зумовлено входженням країни в Європейський освітній простір та підписанням Болонської угоди, згідно з якою у систему вищої освіти України запроваджується ступенева підготовка фахівців (від бакалавра до доктора філософії).

Тому процес підготовки майбутніх фахівців має спрямовуватись на формування випускників «нової генерації», здатних до інформаційної діяльності в сучасних умовах розвитку ринку праці.

Мета дослідження полягає у розкритті комплексних умов ефективної підготовки магістрів технічного спрямування.

Сучасне суспільство висуває високі вимоги до майбутніх фахівців. Це і вміння мислити, знаходити оптимальні професійні рішення, розв'язувати нестандартні задачі, прогнозувати наслідки своєї професійної діяльності.

Освіта дедалі більше орієнтується на «вільний розвиток», високу культуру, творчу ініціативу, самостійність, мобільність викладачів та студентів. Все це призводить до того, що потрібно змінювати підхід до підготовки магістрів технічного спрямування.

На думку А. Соколова та Л. Южаніної, в основу підготовки майбутніх спеціалістів мають бути покладені такі принципи:

- якісна теоретична підготовка;
- відповідність державного замовлення;
- соціальний розвиток особистості магістра;
- індивідуальний розвиток особистості;
- загальнокультурний розвиток.

Більшість науковців схилиються до думки, що в змісті освіти потрібно робити акцент на рівень сформованості компетентності та компетенцій. Запровадження та реалізація компетентнісного підходу у вищій школі, як зазначає А.Вербицький, вимагає суттєвих змін в усіх ланках педагогічної системи.

С. Вітвицька зауважує, що в процесі підготовки магістрів важливою є проблема категоріальної структури педагогічного процесу.

В свою чергу О. Гура вважає, що якісніша підготовка випускників у ВНЗ буде більш досконалою при використанні сучасних активних форм і методів навчання (ділова гра, тренінг, психобрифінг). Буде доцільним додати комунікативно-ситуативні завдання, що стимулюють активну мислинневу діяльність студентів. А також слід застосовувати інтерактивні мультимедійні засоби, що забезпечують самостійну роботу магістрантів.

Р. Гуревич стверджує, що підготовку майбутніх випускників слід адаптувати до вимог сучасного ринку праці, а саме:

Секція 5. Основні засади формування професійної компетентності у вищій школі

- знання і застосування сучасних засобів, способів і методів обробки інформації;
- вміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для вирішення професійних завдань;
- володіння інтерактивними методами та навичками їх впровадження.

Нині вища, професійна (професійно-технічна) освіта в Україні переживає нові етапи свого розвитку. Реформування освітньої системи розпочалось із початкової ланки освіти. Так ми вже другий рік поспіль бачимо впровадження нової української школи, оновлення навчальних програм тощо. Тому актуальними є і зміни у вищій школі.

Зокрема, потрібно переглянути підходи до професійної підготовки магістрів технічного спрямування. Це стосується підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Означене нами питання нині розглядається і на державному рівні. Воно знаходить своє відображення впереліку компетентностей, якими має володіти майбутній випускник.

Компетентність – це сукупність знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Згідно Державного Стандарту вищої школи розрізняють такі види компетентностей магістрів (а саме: магістрів технічного спрямування):

- інтегральна;
- загальні;
- спеціальні (фахові).

Суть інтегральної компетенції полягає в тому, щоб випускник-магістр був здатний визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення всфері економіки або впроцесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в умовах невизначеності.

Загальні компетентності охоплюють у себе здатність студентів критично мислити, генерувати нові ідеї; вміння застосовувати методи синтезу, аналізу, абстракції. Важливою є така загальна компетентність як вміння працювати в команді, проявляти лідерські навички, вміти комунікувати на професійному рівні. Звичайно, в умовах швидкого розвитку інформаційних технологій, потрібно вміти розробляти проекти, управляти ними та презентувати результати.

Спеціальні (фахові) компетентності магістрів охоплюють усебагато вмінь і навичок. Зокрема, вміння застосовувати свої знання в предметній області, навички роботи з комп'ютером, знання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, вміння організувати роботу відповідно до вимог законодавства та державних стандартів, здатність до володіння іноземними мовами та їх застосування в професійній діяльності та багато ін.

Для того, щоб майбутні студенти – магістри набули цих компетентностей необхідно їх формувати в процесі навчання. Для цього важливим є впровадження активних форм і методів навчання, які сприяють досягненню мети.

Важливо змінити підхід до викладання навчальних дисциплін у магістрів технічного спрямування. Потрібно розвивати в них творчість та креативне мислення, а не наповнювати їх цифрами та кодами.

Як наслідок, виникає потреба впроваджувати активні методи навчання: проекти, проблемне навчання, портфоліо, метод інциденту, метод групової взаємодії, метод створення продуктів навчальної діяльності.

Вагомий внесок у розвиток компетентностей студентів несе впровадження інтегрованих форм і методів навчання, цілеспрямована організація фахової практики,

Секція 5. Основні засади формування професійної компетентності у вищій школі

де магістри зможуть переймати досвід кращих педагогів новаторів із високим рівнем творчого потенціалу.

Таким чином, можна зробити висновок, що звична традиційна система підготовки магістрів технічного спрямування перестас задовольняти соціальні потреби ринку праці. Тому необхідно реалізувати нові підходи, інтегруючи їх у навчальні програми.

Розвиток вище перелічених компетентностей випускників ВНЗ дасть змогу виховати особистість, яка буде соціально адаптованою, конкурентоздатною, ініціативною, що на високому рівні зможе виконувати свою роботу.

Література

1. Актуальні проблеми вищої професійної освіти України. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. 23.03.2017р./За заг. ред. Е.В.Лузік, О.М.Акмалдінової. К.:НАУ, 2017. 188с.
2. Варецька О. В. Компетенція» та «компетентність» як ключові поняття сучасної освіти», ScienceandEducationaNewDimension. PedagogyandPsychology, issue 25, no. II(12), с. 28-35, 2014.
3. Мачинська Н.І. Педагогічна освіта магістрантів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю: монографія. Львів:ЛьвДУВС, 2013. 416с.
4. Михайлюк І. Р. «Педагогічні умови та модель формування готовності до педагогічної діяльності магістрів технічного спрямування», Вісник національної академії Державної прикордонної служби України, вип. 3, 2010. [Електронний ресурс]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_3_9. Дата звернення: Лист. 14, 2019.
5. Міністерствоосвіти і науки України. (2016, Черв. 1). Наказ № 600, Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. [Електронний ресурс]. Доступно: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/51506/. Дата звернення: Лист. 13, 2019.
6. Яремчук Н. «Психолого-педагогічні компетенції як складова професійної підготовки фахівців непедагогічних спеціальностей», Вісник Львівського університету. Серіяпедагогічна, вип. 30, с. 119-128, 2016.
7. Ящук С.М. Умови формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього магістра технологічної освіти//Наук. часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Випуск 51. 2015. С. 323-329.